

Közgyűjtemények közérdekű információs szolgáltatásai

Közgyűjtemények közérdekű információs szolgáltatásai címmel kétnapos konferenciát rendezett a Publika Magyar Könyvtári Kör és a Verseyhy Ferenc Megyei Könyvtár Szolnokon, 2002. március 7–8-án.

Az első napon azoknak a közkönyvtári projekteknek a céljait és megvalósításuk programjait tárgyalta a konferencia, amelyeket az Európai Bizottság Információs Társadalom Igazgatósága támogat és amelyekben partnerként Magyarország is részt vesz.

A CULTIVATE projektekről (CULTIVATE-EU, CULTIVATE-CEE), a könyvtárak, levéltárak, múzeumok hálózati együttműködéséről *dr. Dippold Péter*, a Könyvtári Intézet igazgatója adott tájékoztatást. A CULTIVATE-EU projektben a tagországok szerepelnek, a CULTIVATE-CEE projektben pedig tíz közép- és kelet-európai ország vesz részt partnerként, köztük hazánk is.

Ezekben az országokban nemzeti információs csomópontokat építenek ki közgyűjtemények közreműködésével, széles körű együttműködés kialakítására. Az információs csomópontok lefedik az egész európai kulturális örökség területét,

és európai szintű kooperációt hoznak létre. Változatos eszközök segítségével – például honlapok létesítése, webmagazin közreadása, e-mail információs szolgáltatás stb. – azon munkálkodnak, hogy minél szélesebb körben felkeltsék az érdeklődést az IST program iránt, amely a kulturális örökség felhasználásának fejlesztését tűzte ki célul.

A PULMAN projekt céljait és hazai programjait *Billédiné dr. Holló Ibolya* projekt-koordinátor ismertette. A PULMAN projektben huszonhat ország vesz részt, előzménye a PUBLICA néven ismeretes projekt, amely a közkönyvtárak közös európai könyvtárpolitikájának kialakításán, a helyi társadalom minél teljesebb információs ellátásán munkálkodott.

A PULMAN projekt elősegíti a közkönyvtárak tevékenységének fejlesztését, hogy azok lehetőségeiket kihasználva hozzájáruljanak az *e-Europe* – elektronikus Európa – megvalósulásához. Közreműködik a helyi társadalmat információkkal ellátó közgyűjtemények (könyvtárak, múzeumok és levéltárak) együttműködő szolgáltatásainak kialakításában, lehetővé téve, hogy a felhasználók közös elektronikus felületen férjenek hozzá az adattárakhoz. Segít a lokális közgyűjtemények együttes cselekvésének és közös működésének fejlesztésére megnyíló támogatási lehetőségek feltárásában, a közkönyvtárak közvetítő szerepének hangsúlyozásával.

Nagy érdeklődés fogadta a könyvtárak, levéltárak, múzeumok hálózati együttműködésével kapcsolatos angol tapasztalatokat, amelyeket *Szabó Sándor*, a British Council Könyvtár és Információs Szolgálat vezetője mutatott be.

A közérdekű információs szolgáltatásokban való helyi együttműködési lehetőségekről múzeumi megközelítésben *dr. Vadász István*, a tiszafüredi Kis Pál Múzeum igazgatója, levéltárosi nézőpontból pedig *Bartáné Rábaközi Judit*, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár munkatársa beszélt.

A konferencia rendezősége a második napra az *EszKöz – Elektronikus szolgáltatások közkönyvtárakban hátrányos helyzetű felhasználók számára* téma megtárgyalását tűzte ki.

A PULMAN program keretében ugyanis európai felmérés készült a közkönyvtárak azon szolgáltatásairól, amelyeket hátrányos helyzetben lévő felhasználóknak nyújtanak.

A hazai helyzetről nem teljes körűen, de általánosságban megállapítható volt, hogy a nyugat-európai országok közkönyvtáraihoz viszonyítva nincsen nagyarányú elmaradás a *hagyományos* módszerek tekintetében. A magyar közkönyvtárak vezetői arra törekszenek, hogy a hátrányos helyzetben lévő könyvtárhasználóknak is nyújtsanak, nyújthassanak szolgáltatásokat.

Elsősorban azokat a hagyományos könyvtári szolgáltatásokat

kat akarják biztosítani, amelyekkel minden olvasónak a rendelkezésére állnak. Ennek a feladatnak a végrehajtására próbálják a különböző megoldásokat megtalálni, például a dokumentumok házhoz szállítása, speciális klubfoglalkozások többek között vakok, értelmi fogyatékos gyermekek számára stb.

Az új eszközök használatával, elsősorban az *elektronikus megoldásokkal* azonban a magyar közkönyvtárak jóval elmaradottabb állapotban vannak, mint a fent említett országok intézményei. Egy összefogottabb, országos szinten együttműködő fejlesztési program megindítása, illetve megvalósítása szükséges.

A bevezetőt *Bertalanné Kovács Piroska*, a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár igazgatója tartotta nemcsak házigazdaként, hanem annak a programnak a vezetőjeként is, amelyet a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár indított el 1998-ban. A cél a szolgáltatásfejlesztés hátrányos helyzetű könyvtárhasználók számára. Egy Center of Excellence könyvtár kialakításán fáradoznak, hogy tréningeket szervezhessenek és konzultációs lehetőséget biztosíthassanak azoknak a könyvtári szakembereknek, akik hátrányos helyzetű könyvtárhasználókkal foglalkoznak.

A PULMAN projekt keretében az eszközök teljesebbé tétele, training for trainers megszervezése szerepel a tervekben. A program sikeres megvalósítását remélhetőleg a Pulman Digital Guidelines Manual is segíti.

A témával kapcsolatosan a könyvtárpolitikai irányelvekről,

tervekről *dr. Skaliczki Judit*, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma könyvtári osztályának vezetője tartott előadást.

Az alapítványok programjairól, amelyek nagy segítséget jelentenek a könyvtáraknak a hátrányos helyzetű felhasználók ellátásában, *Győri Erzsébet* nyugalmazott igazgató adott áttekintést. Részletesen szólt a Soros Alapítvány ilyen irányú tevékenységéről, amely a legszámozottabb ezen a területen, s az ESzKöz című programhoz is jelentős támogatást nyújt.

Szemléletváltás a hátrányos helyzetűek könyvtári ellátásában címmel *Bartos Éva*, a Könyvtári Intézet osztályvezetője felhívta a figyelmet arra, hogy ennek a tevékenységnek végre intézményesülnie kell a könyvtárakban, ugyanakkor együtt kell működnünk a megvalósításban a kialakult állami intézményrendszerrel, társadalmi és civil szervezetekkel.

Albert József szociológiai megközelítésben szólt a hátrányos helyzetű felhasználók információs ellátásának szükségességéről.

A konferencia résztvevői és a szervezők nevében köszönet illeti a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár közreműködő munkatársait, akiknek szorgalmas és lelkiismeretes munkája nagyban hozzájárult a tanácskozás sikeréhez. A köszönet Búsi Lajosnak, a megyei közgyűlés elnökének is szól, a konferencia megnyitásáért, az eddigi munka elismerésért és a további biztatásért.

Billédiné dr. Holló Ibolya
– *Bartos Éva*

Olvasásfejlesztés az olvasás évében

„Néma mestereink a könyvek”

A *Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Gyermekkönyvtáros Műhely* 2001. október 8-ától november 19-éig *Olvasásfejlesztés – kritikai gondolkodás* címmel továbbképző tanfolyamot szervezett.

A konzultációkkal és tréningekkel összekötött előadásokra öt alkalommal került sor. Az ötven résztvevő zöme a műhely tagjai köréből került ki, ám a megye érdeklődő pedagógusai, könyvtárosai, könyvtárostánarai is bekapcsolódtak a továbbképzésbe.

A program költségeit a Nemzeti Kulturális Alapprogramtól nyert támogatásból fedezték. A tematika összeállításában, színvonalas lebonyolításában nagy segítségünkre voltak a debreceni Kölcsey Református Tanítóképző Főiskola (a későbbiekben KRTF) Anyanyelvi és Irodalmi Tanszékének tanárai.

Október 8-án *Baloghné dr. Zsoldos Julianna*, a KRTF docense előjáróban vázolta az *RWCT-program* (Reading and Writing for Critical Thinking) lényegét. Az iskolai oktatás eredményességének folyamatos csökkenése tette elodázhatatlanná az oktatás hatékonyságának növelését, aminek megvalósításához elsősorban a szemléletmódon kell változtatni. *A kritikai gondolkodás fejlesztéséért olvasással és írással* (RWCT) elnevezésű nemzetközi program (együttműködési projekt) célja, hogy olyan tanítási módszereket juttasson el az iskolákba,